

เรื่องที่ 20 เจื่อนใจสำคัญในการให้ผลการประเมินระดับ 4-ดีมาก หรือ 5-ดีเยี่ยม ตามเกณฑ์ สมศ.

ในการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมพร้อมรองรับการประเมินภายนอกปี 2562-63 ณ โรงแรมสุนีย์แกรนด์ จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2562 ตัวแทนต้นสังกัดท่านหนึ่ง กล่าวในการร่วมอภิปรายว่าตอนนี้ โรงเรียนสังกัดเราสบายใจขึ้นเยอะ ไม่เครียดแล้ว เพราะทราบว่ามิโรงเรียนสังกัด อปท.จำนวนหนึ่งในอุบลราชธานี ได้เข้ารับการประเมินเมื่อ 2 เดือนที่แล้ว ขนาดโรงเรียนเหล่านั้นยังได้ผลการประเมินในระดับ 4-ดีมาก และ 5-ดีเยี่ยม ในบางด้าน เราเลยไม่กังวลใจแล้ว...(ผมฟังแล้วสะอึกเลย)

ผู้ประเมินภายนอก สมศ.และผู้เกี่ยวข้อง ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ ในการประเมินภายนอกของ สมศ. ให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะการให้ผลการประเมินระดับ 4-ดีมาก และ 5-ดีเยี่ยม ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขต่อไปนี้

การตัดสินให้คุณภาพระดับ 4-ดีมาก

คุณภาพระดับ 4-ดีมาก การจะตัดสินให้คุณภาพในระดับนี้ได้ สถานศึกษาต้องแสดงหลักฐานอย่างชัดเจนว่า คุณภาพการศึกษา มีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตลอด 2-3 ปีหลังสุด ....เช่น ถ้าคุณภาพด้านผู้เรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินด้านผู้เรียนก็จะได้ระดับคุณภาพ 4-ดีมาก เช่น

- คะแนนเฉลี่ยโอเน็ตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 3 ปีการศึกษา ดังนี้ 47.26 % 53.48 % 56.25 % ตามลำดับ..แสดงว่า ในประเด็นของโอเน็ต(เป็นหนึ่งในประเด็น)โรงเรียนมีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- คะแนนเฉลี่ยโอเน็ตสูงอย่างคงที่อยู่ที่ร้อยละ 87.42, 87.35 , และ 87.28 ตามลำดับ(เป็นโรงเรียนชั้นนำประเทศ)แต่ ร้อยละของเด็กที่ได้คะแนนโอเน็ตต่ำกว่า 50 % (เนื่องจากโรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนชั้นนำประเทศ เด็กที่ได้โอเน็ตต่ำกว่า 50 % มีไม่มากนัก) ในระยะ 3 ปีหลัง เหลือเพียง 14 % 9 % และ 2 % ตามลำดับ หรือ ปีล่าสุดเหลือเพียง 2 % เท่านั้น ...แสดงว่า ในประเด็นของโอเน็ต โรงเรียนแห่งนี้มีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- หากเป้าหมายคุณภาพมีหลายประเด็นหรือหลายตัวบ่งชี้ เช่น กำหนดประเด็นคุณภาพในเรื่อง ทักษะการอ่าน-นิสัยรักการอ่าน ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ การสร้างสรรค์นวัตกรรม ความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินชีวิต ผลการสอบโอเน็ต คุณลักษณะด้านรักความเป็นไทย ฯลฯ ถ้าโรงเรียนกำหนดประเด็นย่อยๆ เหล่านี้ 10 ประเด็น โรงเรียนต้องสามารถอธิบายให้เห็นพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนใหญ่ของรายการที่กำหนด(ประมาณ 7 ใน 10) ก็จะถือว่า ผลการประเมินภายนอกด้านผู้เรียน โรงเรียนจะได้ระดับคุณภาพ 4-ดีมาก หรือมีพัฒนาการดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง

กรณีศึกษา I : โรงเรียนแห่งหนึ่งประเมินตนเองด้านผู้เรียน พบว่า โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนได้สูงกว่าเป้าประสงค์ที่กำหนดในทุกประเด็น(เช่น 10 ประเด็นคุณภาพ) จึงตัดสินว่า โรงเรียนมีคุณภาพระดับ "ยอดเยี่ยม" "ยอดเยี่ยม" และ "ยอดเยี่ยม" อย่างต่อเนื่องมา 3 ปี (เป็นมาตรฐานคุณภาพระดับสูงสุดของการประเมินภายใน)

ผู้ประเมินภายนอก ถาม : แนวโน้มคุณภาพด้านผู้เรียนดีมีพัฒนาการขึ้นหรือไม่ โปรดอธิบาย

โรงเรียน ตอบ : ก็มันสูงสุดแล้ว จะดีขึ้นได้อย่างไร มันก็อยู่ตรงนี้แหละ

ผู้ประเมิน ถาม : เด็กกลุ่มเรียนอ่อน หรือกลุ่มที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังไม่เข้มข้นพอ มีหรือไม่ มีประมาณกี่ % ของนักเรียนทั้งหมดในแต่ละรุ่น โรงเรียนทำอย่างไรกับเด็กกลุ่มนี้ ผลเป็นอย่างไร ในปีหลัง ๆ มีแนวโน้มดีขึ้นหรือไม่

โรงเรียน ตอบ: เรายังไม่ได้ลงลึกขนาดนั้น คงต้องรอในปีต่อไป

ผู้ประเมินภายนอก สรุปว่า ด้านผู้เรียน โรงเรียนประเมินตนเองในระดับยอดเยี่ยม มา 3 ปีการศึกษาต่อเนื่อง โดยไม่ปรากฏหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า คุณภาพผู้เรียนดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เด็กกลุ่มอ่อนหรือกลุ่มเสี่ยง ก็ไม่มีแนวโน้มลดลง หรือเด็กกลุ่มเก่ง-ปัญญาเลิศ ก็ไม่ได้มีพัฒนาการหรือมีจำนวนมากขึ้น..สรุปว่า ด้านผู้เรียนไม่มีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถให้ผลการประเมินระดับ 4- ดีมาก ตามเกณฑ์ของ สมศ.ได้

การตัดให้คุณภาพระดับ 5- ดีเยี่ยม

ในการประเมินภายนอกมาตรฐานใด ๆ เช่น การประเมินระบบประกันคุณภาพภายในด้านผู้เรียน ของโรงเรียน.... การให้ ระดับคุณภาพ 5-ดีเยี่ยม : โรงเรียนต้องสามารถสร้างนวัตกรรมต้นแบบด้านการพัฒนาผู้เรียน เป็นแบบอย่างได้ อย่างหลากหลาย (ไม่จำเป็นต้องเป็นส่วนใหญ่ของประเด็นด้านผู้เรียน แต่ให้พิจารณาที่ความหลากหลาย) เช่น มี 2 รายการ ที่เป็นนวัตกรรมระดับนานาชาติ ไปนำเสนอในต่างประเทศหรือชนะเลิศมาแล้วในระดับนานาชาติมาแล้ว ก็ให้ระดับ 5-ดีเยี่ยมได้ แต่ถ้าประสบความสำเร็จในระดับชาติ ก็ควรมากกว่า 4-5 รายการ(จากประเด็นที่กำหนดด้านผู้เรียน 10 รายการ) โดยในกรณีนี้ ผู้ประเมินต้องมั่นใจว่า

(1) ผลงานของโรงเรียนต้อง **"มีความเป็นนวัตกรรม อย่างแท้จริง"** เช่น เป็นวิธีการที่ผ่านการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนามาหลายปี จนประสบความสำเร็จ เป็นวิธีการที่สร้างสรรค์ อิงหลักการหรือแนวคิดทฤษฎีใหม่ ๆ อย่างเป็นรูปธรรม เช่น ด้านส่งเสริมให้เด็กเป็นนักอ่าน-ใฝ่เรียนรู้ ได้ศึกษาวิธีการของเกาหลี ญี่ปุ่น และสิงคโปร์ หลังจากนั้นสังเคราะห์เป็นวิธีการของโรงเรียนเอง ได้ทดลองและปรับปรุงมา 3 ปี ปัจจุบัน เด็กที่นี่ เป็นนักอ่านแบบสะสมไม่ลืมี ผลงานการอ่านเยอะมากในแต่ละปี จนส่งผลกระทบต่อทำให้ไอเน็ตสูงขึ้น อย่างเห็นได้ชัดในระยะ 2-3 ปีหลัง

หากโรงเรียนบอกว่า ในด้านการสอน ครูที่นี่ สร้างนวัตกรรมต้นแบบอย่างหลากหลาย เช่น ทำชุดฝึก แบบฝึกในทุกรายวิชา ...ผู้ประเมินต้องซักถามให้ชัดเจนว่า ชุดฝึก แบบฝึก มีความเป็นนวัตกรรม อย่างไรบ้าง พัฒนาขึ้นบนจิตวิทยาการเรียนรู้สมัยใหม่ หรือการเสริมแรงเชิงบวก หรืออิงแนวคิดทฤษฎีใหม่ ๆ อย่างไร...หากโรงเรียนอธิบายไม่ได้ ก็น่าจะเรียกว่า เป็นสื่อการสอนธรรมดา ที่ทำกันทั่วไปใน 3-4 หมื่น โรงเรียน ที่ไม่ได้เป็นแนวทางใหม่ ๆ หรือเป็นนวัตกรรม แต่ประการใด

(2) ผู้ประเมินภายนอกต้องมั่นใจว่า การให้ผลการประเมินระดับ 5-ดีเยี่ยม ในด้านใด ๆ...โรงเรียนนั้นต้องโดดเด่นระดับชาติ หรือนานาชาติ ที่พร้อมจะเป็นแหล่งเรียนรู้หรือศึกษาดูงานของโรงเรียนในประเทศไทย หรือในอาเซียน หากไม่มั่นใจก็ยังไม่ควรให้ผลการประเมินในระดับนี้ เพื่อผลักดันให้โรงเรียนมุ่งมั่นยกระดับสู่ความสำเร็จระดับสูงหรือนานาชาติ ในอนาคต(ปัจจุบัน ประเทศไทยมีคุณภาพอยู่ในระดับล่างหลังของประเทศในอาเซียน หรือในโลก อันดับ 7 หรือ 8 อาเซียน หรือ 50 กว่า ๆ ในอันดับโลก)

ดร.สุพัทธ์ พิบูลย์ ที่ 03:05

วันอาทิตย์ที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2562